L-użu tal-art u l-baħar

XKUPA ĦADRA TNADDAF

L-użu tal-art u l-baħar

L-art f'Malta, tul is-snin ma ġietx użata tajjeb. Ġiet żviluppata wisq art. Għandna l-obbligu li naraw li dan ma jibqax isir.

L-impatt dirett ta' dan kollu kien li Malta, u sa ċertu punt anke Għawdex, illum il-ġurnata saret massa waħda u kontinwa ta' bini. Ittiekel ħafna raba' u ġew eliminati bosta spazji miftuħa u ġonna. Kontinwament nisimgħu b'applikazzjonijiet għal żvilupp fl-ibliet u l-irħula tagħna li qed jelimnaw darba għal dejjem ġonna kbar u mdaqqsa. Dawn kienu jsebbħu d-djar li kienu jiffurmaw parti minnhom. Kienu ukoll iservu ta' pulmun għall-irħula u l-ibliet tagħna. Imma issa bosta minnhom inqerdu għalkollox u saru blokki tal-konkos.

Li nipprovdu spazji miftuħa aċċessibli għal kulħadd hu tajjeb. Dan irid isir bil-għaqal biex ikunu evitati l-iżbalji akkumulati tul is-snin. Għandna bżonn spazji pubbliċi nieqsa mit-tniġġis, b'aċċess ħieles għal arja nadifa. Dan jista' jsir fil-kuntest ta' pjan olistiku dwar id-dikarbonizazzjoni tat-trasport. Pjan li jekk isir bil-għaqal jista' jwassal għal tnaqqis fin-numru ta' karozzi mit-toroq tagħna u allura jkun jista' jiffaċilita li l-ispazju pubbliku li illum tuża' l-karozza jkun spazju pubbliku għan-nies. It-toroq jeħtieġ li neħduhom lura.

Il-pjani lokali li kienu approvati 15-il sena ilu jeħtieġu li jkunu aġġornati b'mod regolari. F'ħafna każi jeħtieġ li jkunu mfassla mill-ġdid. Fuq kollox huwa essenzjali li jitħassar il-pjan ta' razzjonalizzazzjoni li kien approvat fl-2006 u li permezz tiegħu madwar żewġ miljun metru kwadru ta' art kienet saret tajba għall-iżvilupp. Għad hemm partijiet sostanzjali minn din l-art li għadha mhix mittiefsa u s'issa għadu possibli li din tkun protetta. Dan ilna ngħiduh f'kull manifest elettorali mill-2006. Ser nibqgħu ngħiduh sakemm ikun għad baqa' imqar l-aħħar metru kwadru ta' art li għad tista' tkun salvata minn żvilupp mhux meħtieġ.

Jeħtieġ li nifhmu li kemm minħabba ċ-ċokon tal-pajjiż kif ukoll minħabba l-iżvilupp kultant massiċċ li sar tul is-snin mhux possibli li nippermettu kull tip ta' żvilupp. It-trakka proposta għat-tlielaq tal-karozzi, per eżempju, m'hawn imkien f'Malta fejn tista' issir u dan kemm minħabba t-tniġġis akustiku kif ukoll minħabba impatti fuq l-ekoloġija.

Bħalissa l-proposta hi għal trakka tat-tlielaq għal karozzi f'Ħal Far b'impatti konsiderevoli fuq Birżebbuġa u l-irħula fil-madwar, b'mod partikolari Ħal Kirkop u Ħal Safi. Il-kwalità tal-ħajja ta' dawn ir-residenti teħtieġ li tkun protetta ukoll. Aħna l-unika partit politiku f'Malta li tkellimna u se nibqgħu nitkellmu dwar dan.

Neħtieġu ukoll li nipproteġu Manoel Island u l-Forti Manoel, li, l-Parlament, snin ilu, bil-qbil unanimu tal-PLPN għadda lis-settur privat għall-iżvilupp. Dawn għandhom jirritornaw lura bħala propjetà pubblika għat-tgawdija tal-poplu Malti bħala spazju miftuħ bla żvilupp.

L-Awtorità tat-Trasport tat bidu għall-proċess li jista' jwassal għall-iżvilupp tal-Bajja ta' Wied il-Għajn f'*yacht marina*. Il-ħsieb għadu fil-bidu imma huwa ibbażat fuq dak li jipprovdi l-Pjan Lokali għan-Nofsinnhar. Issa, b'mod opportunistiku u partiġġjan, waqt din il-kampanja elettorali, l-Gvern ħabbar li dan il-proċess issa twaqqaf u li l-marina mhux se ssir. Irridu nibqgħu viġilanti għax ma hemm xejn x'iżomm li dan l-proġett jerġa' jirxoxta wara l-elezzjoni.

Il-Pjani Lokali huma difettużi u dan billi meta saru ma sarux sewwa. B'mod partikolari, dakinnhar li saru ma ġiex analizzat l-impatt kumulattiv tal-iżvilupp propost: impatt fuq in-nies, fuq il-lokalitajiet kif ukoll fuq l-ekoloġija. Li dan sar kif meħtieġ diversi proposti li fih kien ikollhom jinbidlu jew jitneħħew. Il-*yacht marina* fil-Bajja ta' Wied il-Għajn hi waħda minn dawn il-proposti li l-impatt tagħhom hu wieħed sproporzjonat u li għaldaqstant mhumiex aċċettabbli li jsiru.

L-istess jgħodd għall-bajja tal-Balluta, il-Bajja tax-Xemxija u bajjiet oħrajn li jintużaw għall-għawm u r-rikrejazzjoni marittima. Dawn għandhom jinżammu ħielsa mill-iżvilupp mhux meħtieġ. Għandhom jinżammu 'l bogħod mill-kummerċjalizzazzjoni.

ODZ:
barra miż-żona ta' żvilupp

XKUPA
ĦADRA
TNADDAF

ODZ: barra miż-żona ta' żvilupp

Il-linja bejn fejn jista' jsir żvilupp u fejn dan ma jistax isir hi waħda sensittiva. B’mod ġenerali tifred iż-żona urbana minn dik agrikola. Hi ż-żona li għax mhiex żviluppata titqies minn uħud li għandha potenzjal enormi.

Sfortunatament il-liġijiet u l-*policies* kurrenti ma jipproteġux biżżejjed l-ODZ, barra miż-żona ta' żvilupp. Kif ippoponejna fil-Manifesti tal-2013 u l-2017 qed nerġgħu nipproponu saff ieħor ta' protezzjoni tal-ODZ billi jkunu l-Kunsilli Lokali, u permezz tagħhom ir-residenti ta' kull lokalità, li jkollhom rwol determinanti fid-difiża tal-ftit spazji miftuħa li baqgħalna.

L-impenn għall-ħarsien ambjentali jissaħħah u għandu jingħata poter effettiv lill-Kunsilli Lokali biex direttament inkella permezz ta' referenda lokali organizzati minnhom ikunu jistgħu jwaqqfu proġetti barra miż-żona tal-iżvilupp sakemm dawn ma jkunux proġetti ta' ħtieġa nazzjonali li jkollhom l-approvazzjoni tal-Parlament. Dan hu ukoll mod prattiku kif ikun applikat il-prinċipju tas-sussidjarjetà u dan billi l-poter deċiżjonali jkun mill-iktar viċin ta' dawk milquta mill-effetti tiegħu.